

ANO- odpovědi na otázky na politické subjekty kandidující v podzimních volbách do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR týkající se problematiky vysokého školství v ČR, jeho kvality a konkurenceschopnosti

6.10.2021 - PR tým hnutí ANO Martin Vodička.

- 1. Česká republika dlouhodobě zaostává ve financování vysokého školství za průměrem zemí OECD (v celkových výdajích na terciální vzdělávání se ČR v roce 2016 pohybovala pouze kolem 64 % průměru zemí OECD). Jakými opatřeními hodláte toto dlouhodobě trvající zaostávání ČR napravit?**

Společně s VŠ reprezentacemi je nutno nadále „tlačit“ na navýšení rozpočtu vysokých škol. Aby se vyplácelo nejen dělat vědu, ale i vzdělávat. V rámci dalšího funkčního období se Hnutí ANO zaměří mj. na naplňování Strategie 2030.

- 2. Jak se budete snažit ovlivňovat a řídit kvalitu vzdělávání v oblasti vysokého školství, včetně zajištění efektivního fungování Národního akreditačního úřadu a naplňování mezinárodních standardů v této oblasti? Budete uvažovat o optimalizaci počtu VŠ? Plánujete zavedení školného na vysokých školách? Kdy? Pro koho?**

Zejména cestou efektivního fungování NAÚ se budeme snažit ovlivňovat a řídit kvalitu vzdělávání v oblasti vysokého školství. Pochopitelně budeme politicky reagovat na oprávněné připomínky jednotlivých reprezentací VŠ, které jsou věnovány problematice kvality VŠ. O optimalizaci počtu VŠ v současné době Hnutí ANO nediskutuje. Obdobně Hnutí ANO neplánuje zavedení školného na vysokých školách v rámci prezenčních nebo kombinovaných forem akreditovaných studií.

- 3. Současná úspěšná mezinárodní spolupráce VŠ s mnoha prestižními partnery v oblasti vědy a výzkumu a dalších tvůrčích činností zcela nepochybně posiluje prestiž České republiky a je důležitá i pro zásadní rozvoj znalostí absolventů VŠ a jejich schopnost se globálně prosadit na budoucích trzích výrobků, služeb a myšlenek. Výzkum, vývoj, inovace a další tvůrčí činnosti, včetně uměleckých, jsou proto na půdě vysokých škol v rozvinutých ekonomikách strategicky a cíleně podporovány. Jaké konkrétní plány pro podporu a rozvoj konkurenceschopnosti ČR v oblasti vědy a výzkumu a tvůrčích činností v oblasti vysokého školství vycházejí z vašeho programu?**

Konkrétní plány pro podporu a rozvoj konkurenceschopnosti ČR v oblasti vědy, výzkumu a tvůrčích činností v oblasti vysokého školství budou vycházet ze schválené Strategie 2030.

- 4. Autonomie a akademická samospráva vysokých škol byla ustavena a úspěšně rozvíjena po roce 1989 a garantuje existenci vysokých škol jako demokratických institucí, založených na široké diskusi a otevřené komunikaci. Tím se rovněž významně naplňuje tzv. třetí role VŠ, protože díky akademické samosprávě i mladá generace absolvuje vysokou školu demokracie a poznává význam slov klasika TGM "demokracie je diskuse". Vyjádřete se před volbami jasně, zda budete podporovat stávající podobu autonomie a samosprávy VŠ, anebo hodláte současný stav měnit, pokud ano, tak jakým způsobem?**

Hnutí ANO bude podporovat případné názory stávajících reprezentací k dnešní podobě autonomie a samosprávy VŠ. Pokud stávající situace v oblasti autonomie a samosprávy VŠ reprezentacím vyhovuje, budeme respektovat názory reprezentací také a nebudeme do uvažované problematiky zasahovat.

5. **Jak budete podporovat mladé vysokoškolské talenty? Budete věnovat větší pozornost a podporu náročným oborům, jejichž absolventi se úspěšně mezinárodně prosazují? Plánujete rovněž systematicky podporovat poradenská centra na VŠ zabývající se duševním zdravím studentů? Zvýšili byste financování z veřejných zdrojů související se studiem studentů se specifickými potřebami? Jak podpoříte kvalitu uchazečů o vysokoškolské studium? Zejména jejich nízká připravenost v exaktních předmětech (matematika, fyzika, další přírodovědné předměty) klesá i v mezinárodních srovnáních, což je pro budoucí prosazování ČR na mezinárodní scéně alarmující.**

Práce s talenty je v rámci resortu – oproti inkluzi – dlouhodobě finančně i věcně podceněna. Je nutné podporovat mladé vysokoškolské talenty, zejména formou zvýšené pozornosti a podpoře náročným oborům, s cílem úspěšného mezinárodního prosazení. Plánujeme rovněž systematicky dále podporovat poradenská centra na VŠ, zabývající se duševním zdravím studentů (mj. i formou každoročního navyšování finančních prostředků v tzv. koeficientu F v rozpočtu VŠ).

Považujeme za žádoucí a užitečné zvýšit financování z veřejných zdrojů, související se studiem studentů se specifickými potřebami. Kvalita uchazečů o vysokoškolské studium může být zvýšena těsnější spoluprací v některých předmětech se středními školami, jejichž absolventi se hlásí do 1. ročníku konkrétní VŠ.

6. **Role učitele pro zajištění kvalitního a náročného vzdělávání studentů VŠ, vedoucího k úspěšnému uplatnění absolventů VŠ na pracovním trhu, je jistě zásadní. Průměrné mzdy vyučujících odborných asistentů na VŠ ale již zaostávají nejen za průměrnými mzdami vysokoškolsky vzdělaných pracovníků, ale v oblasti školství i za průměrnými mzdami středoškolských učitelů. Hrozí tedy nejen častější odchody talentovaných vědců do zahraničí, ale i to, že vysoké školství začnou opouštět další kvalitní pedagogové a nadějní mladí odborní asistenti, což při nadcházejícím očekávaném zvyšování počtů studentů na VŠ v důsledku demografické křivky je alarmující. Jaké konkrétní kroky pro řešení výše popsané situace navrhuje?**

Je pravdou, že průměrné mzdy vyučujících odborných asistentů na VŠ zaostávají nejen za průměrnými mzdami vysokoškolsky vzdělaných pracovníků, ale v oblasti školství i za průměrnými mzdami středoškolských učitelů. Je proto nutné začít intenzivně jednat s reprezentacemi VŠ s cílem najít konsenzuální řešení, které by zabránilo dlouhodobému odchodu talentovaných vědců a učitelů do zahraničí. Pomohla by zejména dlouhodobá stabilizace financování vysokých škol ruku v ruce s podporou excelence.

7. **Finanční situace doktorandů je především z důvodu velice nízkých stipendií dlouhodobě neudržitelná. Evropská Charta a Kodex pro vědecké pracovníky doporučují, aby se k doktorandům a doktorandkám přistupovalo jako k začínajícím výzkumníkům a výzkumnicím. Máte představu, jaký by měl být minimální garantovaný příjem studentů doktorského studia?**

Samozřejmě, že finanční situace doktorandů je (z důvodu velice nízkých stipendií) dlouhodobě neudržitelná. Minimální garantovaný příjem studentů doktorského studia nelze kvantitativně dnes stanovit, vzhledem k velmi pravděpodobnému inflačnímu vývoji. O uvedeném problému zástupci Hnutí ANO budou jednat se zástupci MŠMT, dále s reprezentacemi VŠ a zejména se studentskou reprezentací (bude-li zájem o řešení uvedené problematiky ze strany zástupců VŠ). Společněs navýšením financí pro doktorandy musí jít ale apel na vyšší míru úspěšného zakončování tohoto typu studia.

- 8. Značná část studentů si své VŠ studium financuje plně, či z větší části sama. Všechny náklady obecně se v poslední zvyšují, ale u dohod o provedení práce (DPP), které jsou velmi častou formou zaměstnání vysokoškolských studentů, však hranice 10 000 Kč, pod kterou se odvody neodvádí, zůstává neměnná. Podpoříte navýšení této částky, např. v návaznosti na minimální mzdu?**

Značná část studentů si své VŠ studium financuje plně, či z větší části sama. Všechny náklady obecně se v poslední zvyšují, proto je nutné jednat s reprezentacemi VŠ, se zástupci studentů a se zástupci ministerstva financí o možnosti změny limitu odvodů u dohod o provedení práce (DPP), které jsou velmi častou formou zaměstnání vysokoškolských studentů.

- 9. Rostoucí byrokracie představuje stále významnější zátěž nejen pro občany ČR, ale je i značnou brzdou pro rozvoj kvality vysokého školství. Ukazuje se, že jedním z faktorů negativně ovlivňujících úbytek kvalitních a talentovaných akademických pracovníků a vědců je i jejich trvale rostoucí časová vytiženost zahrnující nejen vzdělávací, výzkumnou, vývojovou, uměleckou, projektovou, konzultační, ale i administrativní a další činnosti. Stále více je zřejmé, že bude nutné reagovat v co nejkratší době a nadměrnou administrativu a byrokracii, redukovat na únosnou mez, než se společnost včetně vysokých škol zbytným papírováním zahltí. Jak plánujete současné dusivé byrokratické prostředí ozdravit?**

Se snížením byrokracie je nutno bojovat. Za základ Hnutí ANO pokládá intenzivní diskusi MŠMT s reprezentacemi VŠ za účelem maximální optimalizace a debyrokratizace procesů na vysokých školách. Pokud bude nezbytná situace, lze diskutovat o úpravě zákoníku práce a zejména vysokoškolského zákona. Zástupci Hnutí ANO vždy komunikovali a budou otevřeně komunikovat s oběma oficiálními reprezentacemi vysokých škol, s Radou vysokých škol a Českou konferencí rektorů. Pokud reprezentace VŠ projeví zájem o spolupráci s politiky při přípravě legislativy a strategických dokumentů, které souvisí s vysokým školstvím, Hnutí ANO tuto spolupráci uvítá.

- 10. Budete otevřeně komunikovat s oběma oficiálními reprezentacemi vysokých škol, s Radou vysokých škol a Českou konferencí rektorů? Budete zodpovědně spolupracovat s reprezentacemi VŠ při přípravě legislativy a strategických dokumentů, které souvisí s vysokým školstvím? Na které vaše odborníky pro vysoké školství se budou moci reprezentace VŠ i samotné vysoké školy obracet v případě vašeho úspěchu ve volbách?**

Reprezentace VŠ i samotné vysoké školy se budou moci obracet v případě našeho volebního úspěchu v parlamentních volbách zejména na naše odborníky z oblasti vysokého školství, kteří budou pracovat v parlamentním výboru VVKMT, popř. v dalších sněmovních výborech (např. zdravotní výbor, atp.).